

Harasztiné Bata Zsuzsanna, ny. óvodapedagógus

Célok és megoldások a gyermekbarát családpolitikában

(Barankovics Alapítvány által szervezett szakmai összejövetel, 2016.április 21-én a Sapientia Egyetemen)

Mottó:

„Mindenki tudja, hogy bizonyos dolgokat nem lehet megvalósítani, míg nem jön valaki, aki erről nem tud és megvalósítja”. (Einstein)

Vészjeleket ad le napjainkban az oktatásügy, az egészségügy és mindenki,- aki ennek a két területnek részese, akár úgy, mint szülő és gyermek, valamint pedagógus vagy mint ápoló, gyógyításra felesküdtött orvos, asszisztens, nővér, gondozónő, védőnő, - keresi a választ a megoldásra a következő témában:

A népességfogyás okai és megoldási irányai

A szakmai összejövetel résztvevői szekciókban próbálkoznak javaslatot tenni, ötleteket adni egymásnak, s a nap végén igyekeznek majd megosztani a véleményüket.

A területek, melyek kapcsolódnak egy-egy témához a 2016-os esztendő tükörcképét mutatják.

1. Család-környezeti feltételek, főállású anyaság:

Jogi, gazdasági, társadalom és családpolitikai megfontolások, munkaerő piaci- gazdasági háttér, sok gyermekes családoknál a jövedelem

2. A család mint szeretetközösség,

Hagyományőrzés?

Párválasztás.

A család mint lelki-szellemközösség.

A család mint preventív szociális gyűrű.

A fogyasztó családhelyett- szeretetcsalád.

A nagyszülők szerepe, támogatása.

3. Az emberi élet kezdete:

A reprodukciós folyamat és ellátórendszersegítői és gátló tényezői: a fogamzáselőtti gondozás, meddőség megelőzése.

Életmód, magzatvédelem, várandós és magzatgondozás, családközpontú szülés és szünetelés, koraszülés, abortusz, örökbefogadás, mesterséges megtermékenyítés.

Védőnői hálózat, gyermekorvosi hálózat.

Apa-anya/szülőképzés.

Családgondozó.

Pszicho-reprodukciós veszteségek.

4. A csecsemő és kisgyermek gondozás és neveléskörülményei.

Korai fejlődés támogatása,

Kötődéstámogatás, kompetens szülők.

Anya-apaképzés, családgondozás-terápia

Bölcsőde, óvodaellátás transzgenerációskutatások.

5. Család és gyermekbarát felsőoktatás

Milyen hatással vannak az intézmények a fiatalok párválasztására, házasságára, gyermekvállalására? (a főiskolai vagy egyetemi évek alatt, létezik egyetemistagy, anya-apa felkészítés)

Babakollégium.

Andragógia, tréning.

Dr. Benda József bevezető, köszöntő szavai a lényegre hívják fel a figyelmet, különleges formák és módszerek segítségével dolgoznak ma a résztvevők a nem mindennapi témáról a **Jövő nemzedékéről, a nemzetgyarapító programról**, mely hosszútávú cél és a fókuszban most épp a népességfogyás okai vannak. **A megoldás kereséshez szív, lélek és tudás kell és legalább 300 ötlet, javaslat, valamint tenni akaró emberek sokasága.**

A kutatómunkát 30 éve kezdte és közben az elmúlt 15 év alatt az **Örömmel tanulni**-programot is közvetíti iskolák felé. Egyetemi főigazgatói tanácsadóként odáig merészkedik, hogy az ősi görög mesét hozza példaként: A bölcs számról és gazdájáról. A történet lényege, hogy a kútbaesett öreg számról gazdája lemond azzal, hogy kihúzhatatlan, megmenthetetlen, ám miközben temeti, földet dob a kútba, a számára egyre magasabbra kerül, s végül lép egy nagyot és kilép a kútból.

30 éve a társadalomban a népesség-téma a nagy kérdés: **fogyunk vagy gyarapodunk?** Észre kell venni, hogy lépcsők vannak, ki lehet lépni a gödörből, a szakadékból, ha racionálisan kezeljük a problémát. A szakterületeken dolgozók nagyszerű eredményeket mutatnak fel, de az Élet-probléma ott marad az agy jobb féltékén a gondokkal, mely behozza a jelent, a személyeset és a közöset.

Várfalvi Marianna üdvözlő szavai után a 100 éves védőnői hálózatról beszélt, annak komoly feladatáról, a mostanában oly gyakran hallott szó: Trendi-jelenség kikutatható magyarázatáról, a pillanatnyi megoldásokról. Új ötletek szükségesek, új tendenciák és ráhangolódás a népességfogyást megakadályozó célokra. Családbarát társadalomra van szükség. A jelen helyzet olyan mint a Rubik kocka, mely áll az egyik sarkán egyensúlyozva.

Kérdéseket tesz fel: Ki tud részt venni a közös eszmecserékben, közös munkában? Milyen szerepe, feladata van a médiának a jövő gazdasága, a jövő nemzedéke, a nemzet jövője érdekében?

A szakmai megbeszélésen JELENLÉVŐK sokfélék, de mind nyitottak, érzelmekkel teliek, jó emberek, képesek a bizalomépítésre, szimpátia alapján a pár-választásra csoporton belül.

Dr. Benda József az oldja a hangulatot pszichológiai tesztekkel, és mindannyian részt vettünk csoportonkénta relaxációban, melynek a lényege:

Rózsaszín csoport: Miért jöttem, honnan jöttem ide, mit akarok itt kapni, adni, fontos vagyok-e magamnak, sikeres-vagyok-e, kire gondolok, ha most itt vagyok, milyen emlékeim vannak tegnapról, a reggelről, az emlékeimet fel tudom-e idézni ideérkezésemről?

Mindez csukott szemmel, s közben a jobb agyféltekém működik. Az eredmény? Magam döntöttem el, hogy magamra irányul-e figyelmem vagy a másik csoporttársamra?

Társválasztás után képes vagyok-e figyelni társamra, mit dolgozik, miben sikeres, milyen céljai vannak és tudom-e őt ajánlani másoknak, akár mint orvost, akár védőnőként, akár pedagógusként.

Közelebb kerülünk egymáshoz csoporton belül, s közben másoktól hallom, hogy milyen vagyok. Szembesülök olyan dolgokról, amiről alig tudok, megélhetem, hogy jól mondanak rólam. **A jó közérzet kulcsmomentum** közösségépítő, egymást építő eszközökkel. Amire

figyelünk, az gyarapszik, amit hanyagolunk, az fogyni képes. Része vagyunk a közösségnek, rombolhatunk vagy építhetünk. Az érzelmi intelligencia növekedésével támogatunk másokat. Kérdem eltem-e, hogy jónak mondanak? Egy folyamat része vagyok. Tovább adhatok én is abból egy pillanatot. Összefogás része vagyok, segítem a társamat, kollégákat, bátorítom, ha személyesen veszek benne részt véleményemmel, szavazattal, ha képes vagyok beleszokni a közösségbe, hasznára válok. Mi az életcélom? Hatni, hogy a romlás útját megállítsam.

Bibliai témát hoz Dr. Benda József, asóval, és fényvel, mely valóban tartósít és a pusztulást akadályozza. A krízishelyzetben pedig a polgári törvénykönyvet, és a kormányt idézi az abortusztörvénnyel, a jogképes magzattal, az évi 35 ezres magzatgyilkossággal.

Dr. Benda József tanácsolja: Ha pozitív energiák szabadulnak fel, ha a szellemi erők sokszorozódnak, a rombolásból jót hozhatunk ki. A megoldás nem verbális, az attitűd a fontos. Jót mondjak a másikról, ha olyan országban akarok élni, ahol én is jót kapok a másik embertől. Olyan gyerekek szülessenek és nőjenek fel, akik kívántak voltak, tervezettek és szeretetcsaládokba születnek. A mai 20-év körüli fiatalokat és további korosztályokat is segítve, támogatva, figyelve, együttgondolkodva velük, inspiráljuk családalapításra, a megszületendő gyermekekhez kapjanak meg a társadalomtól a nagyközségektől és a kis közösségektől minden segítséget, segélyt, optimális körülményeket.

A következőkben riasztó példákat hozott fel az 1980-as évekből, akkor még csak az iskolai életben osztályonként kevesebb volt a kimutatható figyelemzavaros gyermek, 1986-tól az iskolai beiratkozás határát 7 éves korra tették. A vizsgáladás eredményeként napjainkra többszörösrre emelkedett a sajátosnevelési problémákkal küszködő gyermekek száma, ennek oka a korai szocializáció lehet, de már a szülei korai szocializációja is számít, mert modellértékűnek mondható. Értékváltozás is történt az elmúlt évtizedekben demográfiában, a gondolkodásban, viselkedésben, család-fogalomban, közösségépítésben.

Dr. Benda J. szerint, ha 5 angol találkozik, klubot alakít, ha 5 német találkozik, kórust hoz létre, ha 5 magyar találkozik, 6 pártra szakad.

El kell tehát dönteni, hogy hidakat építünk vagy szakadékokat?

Az optimizmus fogyóban. Menekülnek a fiatalok külföldre, ki-milyen okkal, reménnyel, de megy a látszólag bizonytalanba. Itt személyes biztonsága lenne, de menni akar. Ha visszajön tapasztalattal, az előny az ország számára.

Grafikonokat vizsgálva láthatjuk, hogy milyen lejtők, cikk-cakkok voltak a múlt században, aminek sokan részesei voltunk és vagyunk. A gazdaságpolitikai beavatkozások hatásra AB tilalom 1953-ban, AB tilalom feloldása, 1956-ban a GYES 1970-es években, a GYED 1987-ben a lakástámogatás 1973-ban a Bokros csomag - hol nőtt a megszületettek száma, hol csökkent.

Mi a következtetés?

A generációk élettörténetét ismernünk kell. A generációk nem hoznak létre saját utódokat, a jelen generáció szenvedt ezt meg.

Pszichológiai magyarázata: magzat-anya egységben van, harmonikus állapotban, s ha a család harmóniában él, biztos a kötődés az első egy évben, 6+6 hónapban. Az anya érzékenyen reagál minden rezdülésre, tehát ha zavartalan a kapcsolat, kialakul az utódban a biztonságérzet, a képességfejlődés mérhető. Ha sír, ha magárahagyja az anya, a csecsemő azt tanulja meg, hogy csak üvöltésre, erős jelzésekre kap választ. Zsarolni tanul.

Bizonytalan szorongó kötődésben félős, csalódott gyenge önbizalommal rendelkező gyermek nő fel. Ha korán kerül bölcsődébe, ha állami gondozott, szintén hasonló az eredmény. 1948-1970 között korai szocializációra kényszerült a gyermek. Az anyák 6 hét gyermekágyi segély után vállalati bölcsődébe vitték a gyermeket 4 óránként szoptathatták, voltak napos, hetes, hónapos bölcsődék. A munkába álló anyák, a jelen populáció részei, valamikor bölcsődések voltak.

Az iskolai szocializáció is sok mindennek oka lehet: 1960-ban iskolába járók megtapasztalták a fegyelmezés különböző formáit, a rettegést, a megszegyenyítést, frusztrációt, a passzív jelenlétet, az unalmas órákat, a "ne mozdulj" tiltó szót. Tilos volt egymás támogatása, segítése.

Ma is tapasztalható iskolákban blokkolás a társas kapcsolatok építésében. Mennyire szükség lenne az empátiára. Személyes tragédiák jöttek a múltból. Magány elhatalmasodása, intézmények összeomlása, társadalmi értékzavar, azaz hatalom és erőszak, emiatt egymásban sem bízó tömegek.

Konkluzió:

- Ha nem építjük a bizalmi szintet, a szeretetcsaládot, az anya-apa-gyerekkapcsolatot, ha a pénzvilág és az individualizmus a fontosabb, akkor kell az átfogó cselekvési terv: évi 150 ezer gyermeknek kellene megszületni 90 ezer családban, de most 60 ezer család van ahol még ez megtörténhet.
- Megkell kérdezni a 35 éven felüli generációt, vállalja-e a második-harmadik gyermek világrahozatalát. Ehhez meg kell nyerni a felső vezetést. Minden eszközt, támogatást meg kell adni ezeknek a családoknak a már meglévő gyermekeik felneveléséhez és a születendőkhöz.
- Szerethető iskolarendszert, örömmel tanulást alsóbb és felsőbb iskolákban, szakmák elsajátításához lehetőséget, kedvezményeket lakásépítéshez, biztos munkát és jövedelmet.

A Kék csoport tagjai: új szempontokat keresve jöttek, keresik a választ, hogy lehetne emberközpontú a társadalom. Miért nem szaporodik a magyar? Él-e még a hagyományok szerepe a családban és a nemzet fenntartásában? Hogy jutnak el a társadalom fontos szervezeteihez, a döntéshozókhoz, a jelenleg megfogalmazott javaslatok? Konstruktív párbeszédet javasolnak, összefogást. Munkatársakat keresnek az ügy érdekében, hogyan lehetne motiválni a fiatalokat a családalapításra.

Zöldcsoport: Felmerül fel az örökbefogadás, mint aktuális téma. Pro Life- azaz társadalmi gondolkodás szükséges a nemzedékekért. Liberalizmus helyett Isten-keresést tanácsolnak. Az abortusz elleni fellépést sürgetik keresztényi szellemben, mert az AB- traumából nehéz a gyógyulás. Segíteni kell az egyetemi évek alatti családalapítást. Szemléletformálás szükséges, pártkapcsolatban is lehet várandós a fiatal nő, a megfogant magzat kihordásához hit kell és erősítés. A valódi döntéshozáshoz szabadság kell.

A WHO ajánlásait figyelembe véve, a szülészek, szülésznők és anyák tapasztalatainak átadása javasolt. Emberiesség, szeretet-értékek áramlása- a pénzértékűséggel szemben.

Piros csoport résztvevői elmondásaik alapján a Téma iránt érdeklődve jöttek, reménykedve tanulni, inspirálódni, megoldást keresni, közös nyelvet kialakítani a Cél érdekében: Népeséggyarapodás a következő esztendőben címmel. Civil és egyházi megoldásokat szeretnének hallani, mert még nincs rá meg a megfelelő válasz.

Sárgacsoportba jelentkezők tanulni jöttek, közösségépítést, hálózatépítést, támogatni akarják egymás gondolatait, szakmai tudásuk bővítése érdekében. A vészjeleket megélve, értve, szeretnének hangosan gondolkodni és kimondani, hogy nem vagyunk egyedül, és fontos a figyelemfelhívás.

A csoportok önálló szekciókban dolgoztak a délutáni órákban, így a saját (Rózsaszínű)csoportomban A csecsemő és kisgyermekgondozás és nevelés körülményeit elemeztük, benne a korai fejlődés támogatását, a kötődést, az anya-apaképzést, család-gondozás-terápiát, az intézményi nevelést, a transzgenerációs hatásokat.

Hatalmas plakáton a sikeres csoportkommunikáció szabályait olvastam azaz Légy kedves, pozitív és mosolyogj sokat. Ne minősíts, ne kritizálj, inkább kérdezz. Dicsérid, bátorítsd, ismerd el társaid. Kérj elnézést, ha tévedtél.

Ingen, ezek megfontolandók -javaslom mindenkinek.

Kriston Andrea szülésznő, kiszámítható jövőképet vetített fel, szerinte egy csapat közös erővel, odafigyeléssel, a régi minták felelevenítésével empátiával, jó, hasznos, átgondolt döntéssel, mely felváltja az egoizmust, a népességgyarapodás érdekében jó mintát tud mutatni a fiatal anyáknak. Vissza kell adni a nőknek az ősi tudást, a lelki egészséget, a szülés örömét a születés ünnepét.

Segítő hálózat kell ehhez, akár falun, akár városban, sajátos szervezéssel. A vonzó jövőképhez kell a tudásalapú társadalom, a családi minta, a szülő-nagyszülők tisztelete, és öngondoskodásra való készítés (vidéken saját kert saját terménnyel).

A zárógondolatokból:

- A családok megerősítéséhez családi élményekre van szükség. Pl.: Legyen az Állatkert ingyenes a sokgyermekes családoknak, legyen alkalmuk ingyen elutazni üdülni.
- **Legyen a születés ünnep!**
- Legyen a gyermekét nevelő anyának becsülete, ha otthon van, attól még dolgozó nő.
- Ne legyen félreérthető fogalom a női szerep és az anya szerep. Mindenképp fészekőrzés lenne a feladata. Az otthon melegének őrzése.
- Tudjon az anya kimozdulni, kapjon ehhez segítséget. Józsefvárosban a Biztos kezdet Gyermekház játszóház segít a gyermek megőrzésben, mert ingyenes 3 éves korig.
- Kapjon a többgyermekes szülő 3-4 órában segítséget, iker-babakocsit, gyermekülést.
- A nagymamák szerepe?

Mivel 63 éves korig kénytelen a nagyszülő dolgozni, jelentkezik a transzgenerációs probléma: ki nevelje a gyermeket?

Ha fiatalabb a nagyszülő még pszichoszomatikus hatása is lehet, egyfajta boldogság, hogy tud segíteni gondozni.

Hozzászólás:

Legyen igénye a nőnek a gyermekvállalás, kapjon mintát otthon, iskolában, médiából, Kapjon segítyt, pótlékot, támogatást - minden eszközt a gyermekvállaláshoz. Kapjon ismeretanyagot és tudást, Legyen stabil a környezete, kiszámítható a jövője, jövőjük, legyen boldogságcentrikus állapotban, mert a megfélemlített ember nem szül gyermeket. Nem a mennyiség a fontos, hanem a minőség. Legyen megértő a társadalom azokkal a fiatal nőkkel, akik először tanulni akarnak, dolgozni akarnak, hivatást akarnak, s érettek lesznek a szülőkorra, akkor adják meg a támogatást számukra. A lélek, az agy, a test egymást támogatja mint egy számítógép rendszer. A korai szexualitás kötődésbeli probléma, s a lázadó korosztállyal okosan kell kommunikálni, a felvilágosító szakembereknek időben kell megjelenni az iskolákban.

Hozzászólás:

Jelen időnk óvónőképzése: kiderül, hogy nincs megfelelő alkalmassági vizsga a főiskolákon, korán kiderül, hogy kiből lesz véglegesen hivatástudattal rendelkező óvodapedagógus. Az óvoda is egyfajta sziget, közösségi terület.

Védőnői hálózat?

A védőnő családlátogatásra jár, valódi segítséget kell adnia, tanácsolnia kell nehéz helyzetekben. Életciklusok között krízishelyzetekben gondozónő, orvos szakértő segítségére is szükség lehet. A tanácsok ne csak szóban hangozzanak el, hanem papíralapon is.

Ahol gyermekek nőnek fel, ott a környezetet is segíteni kell.

A gyermekszületések után a házaspár egészséges szexualitását is fel kell építeni újból.

30 éves kor felett **szerepzavarok** támadhatnak, át kell-e adni az anyaszerepet az apának?

Kudarcos szülés után félelem szorongás, trauma jelentkezhet. Tompítani kell a feszültséget a képi emlékek miatt. (Lásd! császárszülés, vagy gátszakadás. stb.)

Depresszióra hajló, lelki problémákkal küzdő anyáknál optimista szemlélet kialakítása szükséges.

Újabb és újabb program szülőnevelésre, anya-apaképzésre az állam által támogatva.

Öröm, büszkeség legyen, s ne szégyenkezés a sok gyermek. Legyen áldás!

Megvan tehát a stratégia, a beavatkozási alternatívák, a megvalósítási indikátorok.

Vannak módszerek, megoldások:

- **Nemzeti Konzultáció**
- **Műhelymunka**
- **Törvényalkotás.**
- **Juttatások.**
- **Szervezetek, pályázatok, felhívások, tréningek, hálózatfejlesztés, tanfolyamok, népfőiskolák, felnőttképzés és a MÉDIA mindenáron a családmodell bemutatására.** De sajnos a tömegeknek a sorozatok kellenek.

Dr. Mészáros József zárószavaiban köszönetét fejezte ki a jelenlévőknek, akik a társadalom közpolitikájának részei, ugyanakkor hétköznapi dolgozó emberek.

Összegezte: A család gondolkodó közösség. A gyermek nem magánügy. **KÖZJÓ!**

Két személy felelős döntése. A gyermekvállalás morális ügy. A gyermekvállalás másfélkeresős családmodell legyen, az anya főállású anyasági feladattudattal rendelkező személy legyen.

A család élvezze a felsőoktatás minden kedvezményét és a tandíjmentességet. A család kapjon adókedvezményeket. A család maradjon együtt. Legyen egyfajta énekkar, ahol több szólamban énekelnek, de ahol magadnak vezényelsz! -mondja Dr. Mészáros József.

Érték az egészséges gyermek, és gond a beteg sérült gyermek. Gond a férfiak testi-lelki egészsége, a külföldön dolgozó férjek egészsége.

Gond az instabil párkapcsolat. Gond, ahol házasságban élnek, de családi rossz minták miatt nem vállalnak gyermeket.

Feladat a mozaik család létének biztosítása. Az otthon szülések bátorítása.

Minden család legyen szeretetközösség. Minden család közösségi hálózattal rendelkezzen. Minden közösség legyen gondoskodó szervezet. T. i. ahol szeretet -családok élnek, ott akár kialakul az egymást támogató szeretet-település. Kalákamozgalomban gondoskodó szervezetek, ez a jövőnk egyik alapja.